

Amming og legemidler – hva bør du vite?

Hva bør en farmasøyt kjenne til – og hva kan du gjøre?

VIKTIGE MOMENTER

- Mors plasmakonsentrasjon (ubundet legemiddel) er viktigste faktor for hvor mye legemiddel som gjenfinnes i morsmelk (høyere dose tilsier mer legemiddel i melk).
- Mengde legemiddel i morsmelken vil fluktuere (stige/synke) i takt med plasmakonsentrasjonen til mor.
- Enkelte legemidler kan akkumuleres hos barnet på grunn av lang halveringstid hos barnet. Et viktig eksempel er opioider.
- Et uønsket opphold i ammingen under en medisinsk kan føre til at mor slutter å amme.

Gode kilder og oppslagsverk

RELIS

www.relis.no

Norsk legemiddelhåndbok

www.legemiddelhandboka.no

– eget kapittel om amming og legemidler (G8) med vurdering av hvert enkelt virkestoff (lenke til samme info under preparatortalen i Felleskatalogen).

LactMed

toxnet.nlm.nih.gov/newtoxnet/lactmed.htm

OTIS

mothertobaby.org

Janusinfo

www.janusinfo.se

FOR DE AMMENDE SELV:

Trygg Mammamedisin

www.tryggmammamedisin.no

Telefon: 22 92 11 00

(åpen hverdager kl. 09.00-11.30)

Ammehjelpen

ammehjelpen.no

Info om ammeproblemer

TEKST: Gro Cecilie Havnen,
cand.pharm., RELIS Sør-Øst

De fleste kvinner ønsker i utgangspunktet å amme barnet sitt, og rundt 80 prosent av barna blir ammet ved 4 måneders alder.

Morsmelk er best for barnet

Det er mange meninger når det gjelder amming. Ingen kan likevel benekte at morsmelk er den beste ernæringen for spedbarn. Morsmelk er nemlig ikke bare mat, melken har også andre helsefremmende egenskaper for barnet. Amming er dessuten gunstig for helsen til mor. Når ammende trenger å bruke et legemiddel, må det derfor finnes en god faglig grunn for å fraråde amming. I en vurdering er det også viktig å ta hensyn til kvinnens eget ønske om å amme.

Når en kvinne spør på apoteket om hun kan bruke et legemiddel når hun ammer, må vi ta utgangspunkt i at hun ønsker å amme og prøve å legge til rette for det. Dessverre er vi kjent med flere tilfeller der helsepersonell har gitt råd om ikke å amme, uten god faglig grunn. I de få tilfellene der amming derimot ikke er tilrådelig på grunn av faktisk risiko for bivirkninger hos barnet (og det ikke finnes andre løsninger), må kvinnen få støtte på at hun tar et valg som er til beste for barnet sitt.

De fleste legemidler kan brukes ved amming

Det er få vanlige brukte legemidler som absolutt ikke kan brukes ved amming. Selv om de fleste legemidlene gjenfinnes i melken, er konsentrasjonen ofte så lav at det ikke er sannsynlig at det er av betydning for barnet som ammes. Preparatortale og pakningsvedlegg går likevel sjelden god for at amming er trygt eller tilrådelig, selv når anerkjente kilder sier det motsatte. Det er derfor viktig å søke etter informasjon i anerkjente oppslagsverk (se under Gode kilder).

Noen legemidler utgjør likevel en fare for at barnet kan påvirkes via morsmelken. Dette

kan være legemidler med svært høy overgang til melken, høy toksisitet eller som akkumuleres hos barnet. Det er også viktig å se på den samlede eksponeringen av brystbarnet. Høy dose, lang behandlingstid og polyfarmasi med legemidler med lik bivirkningsprofil kan bety høyere risiko for barnet.

Alder og helsetilstanden til barnet som ammes er viktige faktorer for å vurdere risiko for bivirkninger. Generelt er barn mest følsomme for bivirkninger via morsmelk når de er under 2–3 måneder gamle, hvis de er født for tidlig og/eller er alvorlig syke.

Viktige faktorer å vurdere

For å veie risiko og nytte ved legemiddelbehandling, må helsepersonell vurdere flere faktorer:

- Hva er nytten / hvor nødvendig er mors behandling? Her er legens vurdering sentral.
- Hvor mye legemiddel gjenfinnes i morsmelk?
- Hvor godt tas legemidlet opp fra barnets tarm?
- Alderen og helsetilstanden til barnet.
- Hva er de potensielle bivirkningene hos barnet som ammes?
- Kan medisinen påvirke morsmelkproduksjonen?

Hvordan kan farmasøyt bidra?

- Snakk med kvinnen. Hva vet hun? Hva har legen eller annet helsepersonell sagt?
- Bruk egnede informasjonskilder når du gir råd (se forslag). Ha i bakhodet at du må ha en god faglig grunn for å fraråde amming.
- Mor må få balansert informasjon om risiko og nytte, slik at hun kan ta et riktig valg for seg selv og barnet.
- Informer om hvilke symptomer foreldrene eventuelt bør være obs på hos barnet.
- Ta deg tid / søk hjelp eller eventuelt henvis – det er bedre med et godt svar enn et raskt svar.